

İRFAN ÖĞRETİLERİ

DİNLER VE İNANÇLAR BAHÇESİ

HİNT İRFANI (HİKMETİ)

Metin Bobarođlu

Dünyada çeşitli kültürler, dolayısıyla da çeşitli inanç, düşünce ve felsefeler vardır. Bu kültürlerin en eskilerinden biri de “Hint Kültürü”dür.

Çeşitli ırkların kaynaştığı ve birbirlerinin içinde eridiği Hindistan, genellikle “Dinsel-Felsefe”nin beşiği sayılır. Hindistan’da en basit inançlar bile bir felsefe değeri taşır. Hint’e ait felsefenin ayırt edici özelliği “bireysel” oluşudur.

Bu felsefenin dış görünüşü altındaki öz, “öğretilemez” ve “öğrenilemez”. Her kişi, kendi kurtuluşunu sağlayacak bu özü ancak “kendi derin düşüncesiyle” (tefekkür) elde edebilir.

Bireysel derin düşünme, gizemciliğin (tasavvuf) de kaynağıdır. Bu nedenle Hindistan gizemciliğin gerçek vatanı olarak bilinir. Hindistan’da din ve inanç sayısı binleri bulmaktadır. Bu bakımdan Hint kültürü, inanç çeşitliği ile dünyada rakipsizdir. Hint inançlarının bir başka özelliği de bütün Hint dinlerinin birbirinden türemiş olmasıdır.

Böylesine binlerce farklı inançların bir arada bulunabilmesi ve birbirlerini tasfiyeye kalkışmamaları büyük bir “hoşgörü” ortamı yaratmıştır. İnsanlar başkalarının farklı inançta olmalarını tepkiyle değil “doğal” karşılamaktadır. Bunun nedeni, bireysel derin düşünmenin bütün bu din ve inançların “ortak kabulü” olmasıdır.

“Bireysel–derin–düşünme” olgusu Batı dünyasında “meditasyon” olarak bilinmektedir. Meditasyon, bir ibadet biçimi olmaktan çok bir “mistik deneyim”dir. Her birey doğrudan doğruya “kendinde kendi varlığını” deneyimleyerek “yaşamı kavramayı” amaçlar.

Hint din ve inançlarının temel kaynağı, dünyanın en eski kutsal yazmaları olarak bilinen “Rig–Veda”dır. (M.Ö.1500) Brahmanizm ve Hinduizm, Rig–Veda’dan doğmuştur. M.Ö. VI. yüzyılda Budizm ve Janizm reform niteliğinde ortaya çıkmıştır. Budizm ve Janizm “tanrısız din” niteliğindedir.

Hint İrfanı:

Çok zengin felsefi ve mitolojik bir kaynak olan “Veda”lara daha sonra “Mahabarata” ve “Ramayana” destanları eklenmiştir.

Hint’in çok tanrıcılığı özünde “panteisttir”, tek bir tanrının çok görünüşlerini dile getirir. Tüm var olanlar “Brahman” adında tanrısal tek bir güç olarak soyutlanmıştır, Brahman, “tek” olmasına karşın “üçlü” bir biçimde tezahür eder.

Rig–Veda’nın içindeki bilgilere “Veda–Anta” denmektedir.

Veda: Bilgi, Anta: Erek anlamına geldiği için;

Vedanta: “Ereksel–Bilgi”, eski dille “Gayi–Bilgi” anlamına gelir.

Demek ki Vedanta, belli bir gayeye yönelik bilgiyi içermektedir. Rig–Veda’da bütün bilgiler bir ilkeye bağlanarak felsefeleştirilmiştir: “*Varlığı varlaştıran eylemdir.*”

Bu ilkeye bağlı olarak Brahman “yaşantıyı”, kuramsal bir bilgiyi değil, “eylemsel bir irfanı” öngörür. Bu yaşamda ne “düşündüğünden” çok, “ne yaptığın” önemlidir.

Bütün eylemler tek bir gayeye yöneliktir, o da “Brahman” ile “birlik” deneyimidir. Böyle bir birlik deneyiminde, insani ruh “Atman” ile tanrı “Brahman”, “aynı varlık” olarak idrak edilir.

Upanishadlar’da (Kutsal Vahiy) yazılı ünlü “Vedanta” bunu çok güzel ifade eder:

“O (Brahman) birdir ve her şeyin görünmez nedeni ve içeriğidir; her şeyle ve her şeyde tecelli eden (görünüşe çıkan) O’dur; O, Atman’dır (nefs) ve dolayısıyla O, sensin.”

Mandukya Upanishad’da Brahman şöyle tanımlanmıştır:

O, bütün ilişkilerin ve ilgilerin ötesindedir.

O’nun hiçbir karşıtı ve hiçbir yönü yoktur.

O, düşünülemez ve idrak edilemez.

O, her şeyin içinde dinginliğe erdiği (sükûn bulduğu) Brahman’dır.

Brahmanizm’in en ünlü kişiliği “Krishna”dır. Krişna, Brahma ile birleşmiş bir “yol gösterici” olarak kabul edilir. Krişna’nın sözleri doğrudan Brahman’ın sözleridir; o hiçbir şeyi kendi nefsinden söylemez.

Hint düşünce ve inancını derleyip toparlayan, *Mahabaratha* destanının belirli bölümlerini de içeren kutsal yazmalar (*purana*) niteliğindeki en önemli eser *Bhagavad Gita*’dır. Bu kitapta, tefekkür, amel (edim) ve bilgi hakkında birçok açıklama bulunmaktadır.

Tefekkür (derin düşünme) hakkında:

· Ne zaman geçici olanlardan ilgini kesip yönelişe (gayeye) geçersen ve bu yönelişinde derin düşünmeyle sürekli ve sarsılmaz olursan, işte o zaman Yoga’ya erersin.

· İnsan ruhunu saran bütün arzulardan kurtulduğu vakit, kendi nefsiyle kendi rıza ve

hoşnutluğunu bulduğunda, o insan için, “*Hikmet’le yaşıyor*” denir.

· Çektiği zorluklar nedeniyle ümitsizliğe düşmeyen, hiddetten ve korkudan kurtulan yolcu “Nur” a kavuşmuş demektir.

Amel (edim) hakkında:

- Hareketsiz kalma, eylemde bulun; çünkü etkinlik hareketsizliğe üstündür; hareketsizlik manevi yaşamı köreltir.
- Duyguların yeri yüksektir, ancak duyguların üstünde “Manas” yani ruhsal merkez bulunur, ruhun üstünde de düşünme yani “Budhi” vardır.
- Düşünmenin üstünde olan özü (zâtı) bilerek kalbini sağlamlaştırır.

Bilgi ve Amel hakkında:

- Yoga ile amelden yakasını kurtaran ve bilgiyle, kuşkuyu ortadan kaldıran kimse nefesine hâkimdir. O artık tören ve ibadetlerin şeklinden kurtulmuş ve zevke kavuşmuştur.
- Yoga’ya yükselmek için, amel gereklidir, Yoga’ya ulaştıktan sonra ise ameli terk etmektir. Çünkü duygular ve amellerden kalbin bağıni kesen “Yogi”dir.
- İnsan kendini ancak kendi kurtarabilir, bunun için de insan nefisini yenmelidir.
- İstirap ve acıdan kurtuluşa Yoga denir. Yogi, Atman’ı (bireysel ruh) Brahman’da (tümel ruh) ve Brahman’ı da bütün var olanlarda görür ve bütün var olanları Atman’da bulur. Yogi, birliğe (Vahdet) kavuşmuş kişidir.
- Brahma evreni “Om” (Aum) sözüyle (sesiyle) yaratmıştır ve bu ses her yerde ve her şeyde tınlamaktadır. Sen de “Om” sözünü söyle (sesini çıkar) ki o her şeyin kaynağı olan Brahma’ya eresin.
- Om, seni ateşe, güneşe ve nura kavuşturur.

Hint İrfanı’nın özeti şudur:

“Atman’ın (bireysel ruh, nefis), Maya’nın (aldatıcı görüşler dünyası) aldatıcılığından Vedanta (ereksel bilgi) ile kurtulup, tek ve evrensel hakikat sayılan Brahman ile birleşmesidir.”

Upanishadlar’da Brahman bir “inanç” değil, bir “akıl ilkesi” olarak da ele alınmıştır. İnanç ve mistik deneyim yerine “düşünmeyi” ve “bilgi gücünü” önermiştir.

Bu yolla “kendi üstüne düşünerek” ve “kendini tanıyarak”, Atman’ın Brahman’la “özdeş” olduğunun bilincine varmayı “Aydınlanma” olarak kabul etmiştir.